

ГОДИШЕН ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2023г.

Резюме

Докладът разглежда проблема с домашното насилие в България, с акцент върху област Разград, и включва анализ на институционалните усилия, законодателни предизвикателства и социални инициативи. Отчетени са ключови постижения, проблеми и препоръки за подобрене на превенцията, защитата на жертвите и ролята на съдебната система, включително дела по ЗДОИ и въпроси към Председателя на Административен съд Разград.

1. Въведение

Документът предоставя анализ на проблема с домашното насилие, като изследва ефективността на местните и национални политики. Основна цел е да се оцени работата на Областния съвет за превенция на домашното насилие в Разград, съдебната система и други ангажирани институции, с акцент върху конкретни казуси и препоръки за бъдещи действия. Отчетът за 2023 г. подчертава нуждата от по-ефективна координация между институциите и по-голяма прозрачност при прилагането на законите еднакво за всички граждани.

2. Анализ на проблема с домашното насилие

2.1. Статистика и общи тенденции

- През 2022 г. са издадени 3656 съдебни заповеди за защита в България; 59 от тях са в Разград.

- Консултативният център в Разград е оказал подкрепа на 63 пострадали през 2022 г., от които 11 са малолетни.

- През 2023 г. се наблюдава ръст на жалбите за домашно насилие с над 12% в сравнение с предходната година, което показва нарастващо доверие към институциите, но и задълбочаващ се социален проблем.

2.2. Дейност на Консултативния център по проблемите на домашното насилие в Разград: Постигания и предизвикателства

Консултативният център по проблемите на домашното насилие в Разград оказва подкрепа на жертви от 2005 г., като до момента е помогнал на над 1200 души чрез повече

от 6500 консултации. През 2022 г. Центърът е съдействал на 63 пострадали, от които 11 са деца. В същата година в специализирана програма за извършители са включени 28 лица, а във възстановителни програми за пострадали – 32 семейства. В резултат на активната работа

с институциите, област Разград е на трето място по издадени заповеди за защита в България спрямо броя на населението. Нуждата от кризисен център е остро належаща, като за 2022 г. 33 души, включително 14 деца, са заявили желание за настаняване.

Въпреки резултатите, липсата на координация между институциите, недостигът на финансиране и ниската ефективност на програмите за извършители, остават основни пречки. Усилията на Центъра включват обучения, превенция и проекти, насочени към ученици и студенти, както и активен диалог с органите на МВР и съдебната система. Високите резултати в региона са плод на сътрудничеството между институциите и прилагане на Местния механизъм за Закона за защита от домашното насилие от 2011 г.

2.3. Важни случаи

- Казусът с Дебора от Стара Загора през 2023 г. и последвалите протести доведоха до законодателни промени, целящи засилване на мерките за защита.
- Пример от Разград: жена загуби съдебно дело поради невалидни доказателства, подчертавайки пропуските в съдебната система.
- Други значими случаи включват жертви, които не са получили навременна подкрепа поради липса на кризисни центрове или забавено изпълнение на съдебни решения.

3. Местни и национални инициативи

3.1. Роля на Областния съвет за превенция на домашното насилие

- Учреден през 2016 г., Съветът включва представители на ключови институции и осигурява координация между тях за превенция и защита от домашно насилие в Лудогорието.

- През месец август 2023 г. е проведено разширено заседание с участието на представители на съдебната система, полицията, социални служби и неправителствени организации, на което са набелязани мерки за откриване на кризисен център и подобряване на механизмите за сигнализиране на случаи на насилие.

"Ядеш бой и търпиш! Това е в България."

Изказване на д-р Георги Милков, Изпълнителен директор по време на Годишното заседание на Областен съвет за превенция на домашното насилие в Разград, 12.12.2023 г.

Изповед на жертва на домашно насилие: „Ядеш бой и търпиш! Това е в България.“

Тези думи отекваха в сърцето ми, когато плаках преди три месеца в Разград. Чувствах се сама, унижена и без надежда. Как да имам вяра в институциите, когато загубих съдебното дело в Районен съд Разград (№1427/2023)? Съдията не прие медицинския документ, защото пишеше „медицинско направление“, и не призна декларацията ми като достоверна.

Въпроси и размисли: Даваме ли надежда на хората? Променяме ли техния живот? Защо днес отново говорим за домашното насилие в Лудогорието? Ние всички работим много и помагаме на хората в беда. Резултатите ни по защита от домашното насилие в Лудогорието са високи, показва анализът на МВР. Макар да сме малък регион, работим в добър синхрон и имаме ясна цел. Светът около нас обаче се променя непрекъснато, а понякога изоставяме от тези промени. Гасим пожари... Даваме ли на бедните, слабите и онеправданите надежда за утрешния ден? Можем ли да им покажем, че има път, широк хоризонт, който води в правилната посока?

Случаят с Дебора от Стара Загора: Жестокото обезобразяване на Дебора от Стара Загора отново постави фокус върху насилието. Хиляди гневни хора излязоха по улиците, за да протестират и да призват за спешни промени през горещото лято на 2023 г. Това отвори нова страница в работата на институциите в област Разград. Наблюдаваме нови практики в прилагането на законодателството за защита от домашно насилие, които затрудняват защитата на пострадалите.

Недоказани обвинения и заключени откровения: Дълго премълчавани истини, недоказани обвинения, заключени откровения и незавършени клетви. Защо един осъждан насилник, който явно не се е поправил в затвора, в момента е на свобода и се прави на болен с изгубена памет? Защо човек с чисто съдебно минало и без опасност да извърши ново престъпление беше задържан в следствения арест над 3 месеца по искане на Прокуратурата в Разград (освободен на 04.12.2023 г. след съдебно споразумение)?

МВР и съдебната система: Как органите на МВР в област Разград изпълняват заповедите за съдебна защита по време на футболна среща на ФК Лудогорец в областния център? Кой полицейски служител отговаря на дежурния телефон в МВР Разград по време на футболна среща? Защо съдът не налага мярката за задължително участие в специализирана програма (чл. 5, ал. 1, т. 5), ако има доказано насилие със съдебното решение? Как ще се поправи насилникът, ако съдът проявява съжаление с мотив, че не живее в Разград и не може да пътува?

Ролята на социалните служби: Има ли домашно насилие в община Разград според Дирекция „Социално подпомагане“ в областния град? Каква подкрепа оказва социалната служба в Разград на пострадалите от насилие в семейството? Къде биват настанявани (кризисно) жертвите на домашно насилие? Какво се случва в малките населени места, в които отсъства постоянно полицейско присъствие? Липсва надежда и упование за спокоен живот.

Как да вдигнем на следващо ниво нашия местен механизъм и той да действа проактивно, като надградим и ранна система за сигнализиране на всички рискове - за идентифициране на критичните точки и опасните места?

Смятам това за основно предизвикателство пред нашата общност – на всички институции и всички професионалисти.

Спешното откриване на кризисния център за жертви на домашно насилие в Разград остава наша главна цел.

Оптимисти сме – през 2024 г. започва работа Националният съвет за превенция и защита от домашното насилие.

Дори да помогнем само на един човек – той е спасен!

3.2. Проекти и постижения

- Проектът “Един необичаен час” предоставя подкрепа на жертви на домашно насилие и специализирана работа с извършители, както и консултации и обучения за превенция на насилието в училища и университети.

- Партньорство с Посолството на САЩ доведоха до финансиране от \$254,000 за реконструкция и подобрене на социалната инфраструктура на сградата за кризисен център.

4. Участия в медийни предавания

През 2023 г. изпълнителният директор д-р Георги Милков участва в четири телевизионни предавания, с цел да представи обществената информираност по въпросите за домашното насилие и обществените поръчки:

- Три участия в предаването на Люба Кулезич „Честно казано“ в ТВ Евроком, където са разгледани ключови проблеми, като липсата на кризисен център и необходимостта от законодателни промени.

- Едно участие в предаването на Крум Савов в ТВ 7/8, с фокус върху статистическите данни и възможностите за подобрене на институционалната координация по темата за защита от домашното насилие.

5. Наблюдение на обществени поръчки (2020–2022)

През периода 2020–2022 г. е проведено наблюдение върху обществени поръчки, свързани с финансиране на инфраструктура и социални услуги, проект „Граждански наблюдател в Разград“. Основни изводи:

- Липса на прозрачност при избора на изпълнители за проекти на местната власт.
- Забавяния в изпълнението на ключови обществени поръчки поради неефективна координация между институциите.
- Необходими са подобрения в мониторинга на изпълнението, за да се гарантира ефективност и отчетност.

6. Правни въпроси и достъп до обществена информация

6.1. Анализ на съдебни дела по Закон за достъп до обществена информация (ЗДОИ)

Първо дело: Достъп до доклад на АДФИ, разкриващ нарушения при изразходване на 2 млн. лева за ремонт на джамията Ибрахим Паша в град Разград. Административен съд Разград първоначално поиска становище от прокуратурата дали е стартирало разследване по случая. Впоследствие, след потвърждение, че е започнало разследване, съдът постанови отказ за предоставяне на информация с мотива, че тя е част от следствена тайна.

Агенция за държавна финансова инспекция е извършила „Проверка за законосъобразност относно спазване на нормативните актове, уреждащи бюджетната, финансово-стопанската и отчетната дейност при възлагането и изпълнението на обществена поръчка с предмет: „Инженеринг – проектиране, изпълнение на строително-монтажни работи и упражняване на авторски надзор при консервация, реставрация и адаптация на „Ибрахим паша джамия в гр. Разград“, както и на възложените дейности, свързани с подготовката на документацията и изпълнението на поръчката, в т.ч. сключване и изпълнение на договорите“.

Обществената поръчка е на много висока стойност 1 980 000 лева без ДДС, което обуславя надделяващ обществен интерес.

The screenshot shows a web browser displaying a court decision. The title is "ОПРЕДЕЛЕНИЕ" (Decision) from the "РАЗГРАДСКИЯТ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД" (Razgrad Administrative Court) dated 09.01.2023. The text describes a closed court session on January 9th, 2023, presided by Svetla Robeva. The case concerns an administrative act regarding access to public information. The court has ruled in favor of the applicant, the Center for Access to Public Information, and has ordered the defendant, the Regional Administration, to provide the requested information. A list of 11 parties is provided at the bottom.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ
гр. Разград, 09.01.2023 г.

РАЗГРАДСКИЯТ АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД в закрито съдебно заседание на девети януари две хиляди двадесет и трета година, в състав: ПРЕДСЕДАТЕЛ: СВЕТЛА РОБЕВА
като разгледа адм. дело № 309 по описа за 2022 г., на основание чл. 157, чл. 158 и чл. 163 АПК констатира следното:

Производството е по реда на чл. 40 от Закона за достъп до обществена информация.
Постъпила е жалба от Сдружение „Център за съзидателно правосъдие“, ЕИК 116019267 против Решение № АСД-22-002 от 30.11.2022 г., издадено от Областния управител на Област – Разград, с което е отказано предоставяне на Доклад № ДПД7Р3-5/19.08.2022 г. на АДФИ.
Жалбата е поправена и редовна. Отговаря на изискванията по чл. 150 и чл. 151 АПК. Приложена е административната преписка по издаване на оспорения административен акт, като допълнително са представени доказателства за връчване на оспореното решение и пълен списък на заинтересованите лица. Поради това жалбата следва да бъде разглеждана в открито съдебно заседание.
Предвид горното и на основание чл. 154, чл. 157, ал. 1 и чл. 163 АПК Разградският административен съд

О П Р Е Д Е Л И:

КОНСТИТУИРА като страни в производството:
жалбоподател - Сдружение „Център за съзидателно правосъдие“;
ответник по жалбата - Областния управител на Област – Разград,
и заинтересовани страни:

1. Г.Х.;
2. Е.Д.;
3. И.Б.;
4. Д.Д.;
5. Управител на „Инвестиционно проектиране“ ЕООД-гр. Шумен;
6. Управител на „Проконсулт и управление-М“ЕООД - гр. Шумен;
7. Управител на „СТРОЙКОНСУЛТ-ГН 99“ ЕООД - гр. София;
8. Управител на „СТРОЙКОНТРОЛ-ГТ“ ООД - гр. Шумен;
9. Управител на „СТРОЙКОМЕРС-ГТ“ ЕООД - гр. Търговище;
10. Управител на „Юзгюр Проже Мимарлък Данъшманлък Иншаат Лимитед Шикретн“ ООД;
11. Г.Р.;

Второ дело: Искане за информация за щатното разписание и възнаграждения в държавно дружество „Ученически отдих и туризъм“ ЕАД. Съдът задължава институцията да

предостави данните, като постановява, че няма надделяващ интерес за запазване на конфиденциалността.

Двете съдебни дела подчертават липсата на прозрачност и нуждата от по-ясни процедури за достъп до обществена информация.

6.2. Въпроси към председателя на Административен съд Разград съдия Светла Робева:

1. Как се прилага принципът за надделяващ обществен интерес в контекста на ЗДОИ?

2. Как се обосновава отказ за достъп до информация, когато се позовавате на следствена тайна?

3. Има ли случаи, при които съдебни решения по ЗДОИ са ревизирани от по-висша инстанция и какви са основанията?

4. Какви мерки са предприети за повишаване на прозрачността на съдебните процеси?

5. Как се контролира изпълнението на съдебните решения, касаещи достъп до информация?

6. Какви обучения или насоки са предоставени на съдиите за работа по дела, свързани със ЗДОИ?

7. Предизвикателства и пречки

7.1. Финансови и инфраструктурни ограничения

- Наличната сграда за кризисен център не може да започне да функционира поради липса на оборудване и държавно-делегирано финансиране.

- Ограниченият бюджет за програми за извършители затруднява превенцията на рецидиви.

7.2. Съдебна система и институционални проблеми

- Двойният стандарт при съдебните решения продължава да подкопава общественото доверие.

- Липсата на координация между институциите води до забавяне и неефективност при предоставянето на защита на жертвите.

8. Препоръки

8.1. Подобряване на институционалната координация

- Провеждане на редовни срещи между всички ангажирани институции за обмен на информация и координация.

- Създаване на централизирана система за ранно предупреждение и мониторинг на случаи на насилие.

8.2. Разкриване на кризисен център

- Осигуряване на устойчиво финансиране чрез включване на центъра в Националната карта на социалните услуги.

- Привличане на публично-частни партньорства за оборудване и поддръжка.

8.3. Повишаване на прозрачността

- Стандартизиране на процедурите за предоставяне на информация по ЗДОИ.

- Въвеждане на публично достъпни регистри за заявления по ЗДОИ и техния статус.

9. Заключение

Домашното насилие остава значим обществен проблем, който изисква спешни действия и дългосрочна стратегия. Успехите в област Разград показват, че интегриран подход и сътрудничество между институциите могат да доведат до положителни резултати. Разкриването на кризисен център и подобрената прозрачност са основни стъпки към създаване на ефективна система за превенция и защита.

Сдружение „Център за съзидателно правосъдие“ управлява Консултативен център по проблемите на домашното насилие в Разград, като иновативна социална услуга в общността. Прилагат се Възстановителна програма за жертви и Специализирана програма за извършители на домашно насилие (от 2004г.), като важна част от процеса на превенция на домашното насилие <www.ngo-rz.org>. Център за съзидателно правосъдие разработва и прилага пилотни програми в подкрепа на съдебната реформа. Осъществени са осем проекта за гражданско наблюдение на съда и подкрепа на съдебната система в България. Администрира Център за работа с доброволци, част от мрежата на Национален алианс за работа с доброволци. Центърът на НПО в Разград създаде Национална НПО мрежа за гражданско наблюдение на съда в България (2007г.), в която участват над 65 неправителствени организации <www.watch.ngo-rz.org>. Сдружение „Център за съзидателно правосъдие“ е член на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за реформа в съдебната система към Министерски съвет на Република България (2016г.) и на Гражданския съвет към Съвета за прилагане на Националния координационен механизъм за върховенство на правото към Министерски съвет на Република България (2021г.-).

Сдружение "Център за съзидателно правосъдие" е регистрирано в съответствие с ЗЮЛНЦ, ф.д. №37/1997 г. на РС
ЕИК: 116019267, ж.к. "Освобождение" бл. 34, ет. 1, п.к. 237, Разград 7200, България
Тел.: (+359 898) 552688, E-mail: office@ngo-rz.org, www.ngo-rz.org

